

De cura rei familiaris, seu administratione domestica,

οικονομικῶν

τῷ Α.

LIBER PRIMVS.

Κεφάλαιον α.

Ioachimo Camerario interprete.

CAPVT I.

Administratio rei domesticæ & publicæ seu ciuilib differunt, non eo tantum, quo domus ac ciuitas : quippe sunt enim hæc illis subiecta : sed eo quoque quod ratio ciuilib ex compluribus magistratibus constat, domestica principatum habet vnus. Iam artium quædam inter se sunt distinctæ, neque eiusdem est semper effectus operis & vsus. Vt non etiam vti scit lyra atque tibiis quisquis harum est fabricator. Rationis autem ciuilib est, & ciuitatem constitutere ab initio, & præclare vti constituta. Vnde patet, domesticæ esse hoc rationis, vt domus & paretur & vsurperetur. Atque est ciuitas ædium copia & regionis & facultatum, quæ satis sint ad bene videndum. Idque ex eo manifestum fit, quod vbi ista contingere non possunt, ibi dissoluitur ipsa quoque communitas. Quinetiam horum gratia homines congregantur. Cuius autem vnumquodque gratia est & extitit, ea illius natura esse solet. Perspicuum itaque est domesticam rationem priorem esse origine quam sit ciuilib. Et opus enim huius prius est: cum pars sit vrbis, domus. Considerandum igitur est de ratione domestica, & quodnam sit illius opus.

CAPVT II.

Sunt autem domus partes: Homo & res familiaris seu facultates. Quia verò iis quæ minima sunt, cognitio singularum rerum continetur, nimirum & de domo pariter se res habebit. Et ideo, secundum Hesiodum, extare oportebit:

Principio domum & uxorem taurumque iugalem.

Horum enim primum illud ad nutrimentum, hoc ad homines liberos refertur. Quapropter quod ad consuetudinem vxoris pertinet, id ratione domestica rectè ordinatum esse debet. Hoc autem est, vt prouisum sit qualem illam esse conueniat. Facultatum verò ea cura prima est, quæ naturam sequitur. Naturæ autem ordine prior est agricultura, secundumque locum obtinent quæcunque est terra profertur aliquid : qualis est metallorum ars, & si qua alia huiusmodi est. Maximè sanè agricultura iusta est : non enim pendet ab hominibus, vel volentibus, vt quorum sunt cauponæ, & qui mercede

Οικονομική καὶ πολιτικὴ διαφέρει, οὐ μόνον ποσότητι ὅσον οἰκία καὶ πόλις· ταῦτα γὰρ αὐταῖς ἔστι τὰ ὑποκειμένα· ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ πόλις πολιτικὴ, οἱ πολλῶν ἀρχόντων ὄντι· ἡ οἰκονομικὴ δὲ μοναρχία. ἕναι γὰρ οὗ τῶν τεχνῶν διήρρωται, καὶ οὐ τῆς αὐτῆς· ὅτι ποιήσας καὶ χρησάσας τῷ ποιηθέντι, ὡς παρὰ λύρα καὶ αὐλοῖς· τὴν πολιτικὴν δὲ, καὶ πόλιν ἐξ ἀρχῆς συστήσασας, καὶ ὑπαρχούσας χρῆσάσας καλῶς· ὡς δὴλοι ὅτι καὶ τῆς οἰκονομικῆς αἰεὶ, καὶ κτήσασας οἶκον, καὶ χρησάσας αὐτῶν. πόλις γὰρ ἔν, οἰκίων πλήθος ὄντι καὶ χρόνος καὶ κτημάτων, αὐταρξίας πρὸς τὸ διὰ τὴν φανερὴν δέσεται γὰρ μὴ δωματῶ ἀπὸ τοῦ τυγχάνειν, διδύσεται καὶ ἡ κοινωμία. ἔπειτα ἕνεκα τοῦτου συμέρχονται, οὗ δὲ ἕνεκα ἕκαστος ὄντι καὶ χρόνος, καὶ ἡ οὐσία αὐτῶν αὐτῶν τυγχάνει οὕσα. ὡς δὴλοι ὄντι πρὸς τὸν γένεσθαι ἡ οἰκονομικὴ, πολιτικὴν δὲ. καὶ γὰρ τὸ ἔργον μόνον γὰρ οἰκία πόλεως ὄντι. σκεπτεῖν οὖν πρὸς τῆς οἰκονομικῆς, καὶ τὸ τὸ ἔργον αὐτῆς.

Κεφάλαιον β.

Μερὴ δὲ οἰκίας, ἀνδραπέτες τε καὶ κτήσιες ὄντι· ἐπιτελεῖ δὲ πρὸς τὸν αἰεὶ ἐλαχίστους ἢ φύσις ἕκαστου διαρρίπτει, καὶ πρὸς οἰκίας αὐτομαίως ἔχει. ὡς καὶ Ἡσίοδος λέγει αὐτοαρχεῖν,

Οἶκον γὰρ πρὸς πίστεα, γυναικὴ τε, βουὴν τε ἀροτήσας.

τὸ γὰρ γὰρ τῆς ἐστὶν πρὸς τὸν τὸ δὲ ἔλεγε δέσονται ὡς δέοι αὐτὰ πρὸς τῶν τῆς γυναικὸς ὁμιλίαν οἰκονομικὰ πράττειν καλῶς. τὰ το δὲ ὄντι τὸ, ποίαν τινα δέει ταῦτῶν εἶναι παρασκευάσασθαι. κινήσεως δὲ πρὸς τὸν ὀπιμεία ἢ κτήσασθαι καὶ φύσιν καὶ φύσιν δέ, γεωργικὴ πρὸς τὴν καὶ δέει πρὸς τὴν ἀπο τῆς γῆς, οὗ μεταλλευτικὴ, καὶ εἰ τις δὴ τῶν τοιαύτων ἢ δὲ γεωργικὴ μάλιστα, ὅτι δικαία. οὐ γὰρ ἀπο αὐτῶν ὄντων, οὐδὲ ἐκόντων, ὡς παρὰ κρηπίδα καὶ ἀμμοδερνίαν

operas